

NACRX0033KE5

Dne: 5.10.2018 | Naše značka: NA- 2310-3/02-2018 | Vyřizuje/tel.: Kahuda / 974 847 396
Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Vídeň (Rakousko)

ÚČEL CESTY: práce na grantovém projektu Ludvík Salvátor Toskánský, vědec a cestovatel

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Eva Gregorovičová

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Eva Gregorovičová

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Rakouský státní archiv ve Vídni

TRVÁNÍ CESTY: 10.-20. 9. 2018

DATUM VYHOTOVENÍ: 26. 9. 2018

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Na služební cestu, realizovanou v rámci grantového projektu, schváleného GA ČR, reg. č. 16-25192S: *Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele*, jehož nositelem je Národní archiv, jsem jako řešitelka projektu nastoupila dne 10. září na Hlavním nádraží v Praze, odkud jsem odjela v 6.51 hod vlakem Rj 73 do Vídně, kam jsem dorazila v 10. 50 hod. Z hlavního vídeňského nádraží jsem odjela městskou dopravou do ubytovacího zařízení Stephanushaus, Ungargasse 38, kde jsem byla ubytována po celou dobu svého pobytu. Zpáteční cestu z Vídně jsem opět podnikla vlakem Rj 76 Graz – Praha, hl. nádraží. Z Vídně jsem odjela dne 2. 6. v 13. 10 hod. a do Prahy jsem dorazila s 35 min zpožděním téhož dne 17. 45 hod. na Hlavní nádraží, kde jsem služební cestu ukončila.

Služební cesta do Rakouského státního archivu – odd. Domáci, dvorský a státní archiv ve Vídni, A-1010 Wien, Minoritenplatz 1 (Österreichisches Staatsarchiv - Haus-, Hof- und Staatsarchiv), byla podniknuta ve dnech 10. 9. – 20. 9. 2018 řešitelkou grantového projektu v rámci plnění grantového projektu, schváleného GA ČR, reg. č. 16-25192S: *Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele*, jehož nositelem je Národní archiv. Řešitelka je zároveň pracovnící VI. odd. Národního archivu. Studium bylo zaměřeno na průzkum korespondence dokumentů k jednotlivým kapitolám chystané biografie Ludvíka Salvátora, která je posledním výstupem uvedeného grantu.

Jednak byl prostudován Rodinný statut z roku 1839 z fondu „Familien Statut“ ve Familien Urkunden, FUK, inv. č. 2362 a k tomu jeho edice v disertační práci Wilceka Felixe, Habsburg-Lothringen von Erzherzog Ferdinand Max. Versuch einer Darstellung (1800 bis zur 2. Republik.) Dissertation zur Erlangung des Doktorgrades des Philosophie, Universität Wien, März 1911, s. 201 – 215. sign. HHStA, Diss 401.

Dále ke kapitole o vzdělání výchově na toskánském dvoře byly prostudovány inventární jednotky z fondu Familienakten, k. 55 a 56, kde jsou uloženy programy, instrukce, korespondence a podklady k výchově dětí císařského páru Marie Terezie a Františka Štěpána a dětí Petra Leopolda (od 1790 rakouského panovníka, císaře Leopolda II.), které jsou základem tradice výchovy a vzdělání jejich potomků, uplatňovaných na velkovévodském toskánském dvoře, v němž vyrůstal a byl formován arcivévoda Ludvík Salvátor.

Jako poslední byly prostudovány dopisy vybraných osobností z pozůstalosti Ludvíka Salvátora (Nachlass Erzherzog Ludwig Salvator: citace a rozbor viz část odborná).

Po zběžném prostudování všech vybraných inv. jednotek z výše uvedených fondů byly pro usnadnění dalšího studia a využití pro biografii Ludvíka Salvátora všechny dokumenty nafoceny (celkem 1200 snímků). Snímky jsem ihned zpracovala rozdělením do složek dle fondů, jednotlivých inv. jednotek a jednotlivostí.

Rodinný statut z 1839, podle jehož paragrafů byla v roce 1866 toskánská sekundogenitura habsbursko-lotrinského rodu po opuštění Toskánska v roce 1859, začleněna do císařského arcidomu. Dokumenty z Familienakten o výchově a vzdělání potomků Marie Terezie a Františka Štěpána Lotrinského a přenos tradice této výchovy a vzdělání a její uplatnění a aplikace na toskánském dvoře velkovévody Leopolda II., otce Ludvíka Salvátora, stejně jako vybrané dopisy osobností z osobního archivu Ludvíka Salvátora umožní osvětlit některé dosud neznámé okolnosti ze života arcivévody Ludvíka Salvátora, kterým se zatím nikdo

v dosud vydaných arcivévodových životopisech nevěnoval a zároveň tak umožní precizovat některé kapitoly chystané Ludvíkovy biografie.

ČÁST ODBORNÁ:

Studijní pobyt v HHStA realizovaný v rámci grantu schváleného GA ČR, reg. č. 16-25192S: *Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele*, byl tentokrát věnován především studiu dokumentace, která bude využitelná v koncepci biografie o životě a díle Ludvíka Salvátora Toskánského jako základní podklady pro některé z kapitol.

Z archivního oddělení HHStA z Rodinného habsbursko-lotrinského archivu, z části sbírky listin, byl prostudován Rodinný statut z 1839 a jeho edice, který přispěje k osvětlení některých problémů týkajících se především začlenění toskánské sekundogenitury, tedy i Ludvíka Salvátora, zpět do habsbursko-lotrinského arcidomu.

Dále zásadní roli hrálo prostudování dokumentů z Rodinných akt, k. 55 a 56, které obsahují velmi podrobnou dokumentaci k výchově a vzdělání členů rakouského arcidomu, zahrnující instrukce, zprávy, nařízení, korespondenci, projekty výchovy a vzdělávání, rozvrhy hodin, obsah studia, zprávy vychovatelů apod. k výchovnému a vzdělávacímu procesu potomků Marie Terezie, Františka Štěpána Lotrinského a především Petra Leopolda, pozdějšího císaře Leopolda II., jak na rakouském, tak na toskánském velkovévodském dvoře. Dokumentace potvrzuje přenos tradice výchovného a vzdělávacího systému rakouského dvora od 18. století až po 1. pol. 19. století, kdy poslední vládnoucí toskánský velkovévoda se věnoval výchově a vzdělávání svých dětí. Využitím této vídeňské dokumentace lze především v kapitole o výchově a vzdělání Ludvíka Salvátora dokumentovat nejen jeho edukační vývoj, ale i kořeny, z nichž jeho výchovný a vzdělávací růst dovedl rozvinout Ludvíkovy vlohy a nadání, které ho dovedly až k jeho vědecké dráze.

Prostudovaná korespondence a deníky Ludvíka Salvátora z jeho osobního fondu mají význam pro dokreslení a osvětlení některých arcivévodových životních etap, které v zahraničních Ludvíkových biografiích jsou opomíjené.

Veškeré studium bylo tedy zaměřeno na sběr dokumentů, které pomohou k vytvoření prvního českého životopisu arcivévodovy Ludvíka Salvátora Toskánského, jehož napsáním a vydáním tak bude završen grantový projekt.

Soupis prostudované a nafocené dokumentace:

I. Habsburgisch-Lothringische Hausarchive (12. Jh.-1918)

Hausarchiv (1438-1918)

Familienakten

1) Familien Urkunden, FUK, inv. č. 2362: „Familien Statut“: Rodinný statut z roku 1839

2) sign. HHStA, Diss 401.

Wilcek Felix, Habsburg-Lothringen von Erzherzog Ferdinand Max. Versuch einer Darstellung (1800 bis zur 2. Republik.) Disertation zur Erlangung des Doktorgrades des Philosophie, Universität Wien, März 1911, s. 201 – 215.

3) Familienakten, karton. 55: Erziehung (1748-1794)

K. 55-11 Notizen von Großherzog Leopold von Toskana über die Erziehung seiner Kinder (1775 (ca.))

K. 55-12 Memoranden und Briefe von Graf Colloredo an den Großherzog Leopold von Toskana betreffend die Erziehung seiner Kinder (1776-1785)

K. 55-13 Akten betreffend die Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana (1787-1794)

4) Familienakten, karton 56: Erziehung (1775-1784)

K. 56-1 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Erziehungsplan für den Erzherzog vorgelegt von Angelo Fabbroni (1776.02.12)

K. 56-2 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Gedanken über die Erziehung eines königlichen Prinzen von Graf ... (s.d. (sine dato))

K. 56-3 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Erziehungsplan für eine Prinzessin von Gräfin Windischgrätz (s.d. (sine dato))

K. 56-4 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Instruktionen für Störck betreffend die Erziehung der Erzherzog... (1774.10-1782.06)

K. 56-5 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Verschiedene Instruktionen für Graf Colloredo betreffend die Er... (1774-1784)

K. 56-6 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Erziehungsplan für Kinder von Großherzog Leopold von Toskana an... (1782)

K. 56-7 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Anweisung für den Marquis Manfredini (1784.05)

K. 56-8 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Anweisungen für den Marquis Manfredini (1784.05)

K. 56-9 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Grundsätze für die Erziehung der Erzherzöge in den unterschiedl... (s.d. (sine dato))

K. 56-10 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Grundsätze für die Erziehung der Erzherzoginnen in den untersch... (s.d. (sine dato))

K. 56-11 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Verschiedene Grundsätze über die Erziehung von jungen Männern (s.d. (sine dato))

K. 56-12 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Verschiedene Grundsätze über die Erziehung von jungen Männern (s.d. (sine dato))

K. 56-13 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Verschiedene Grundsätze über die Erziehung von Mädchen (s.d. (sine dato))

K. 56-14 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Verschiedene Grundsätze über die Erziehung von Männern (s.d. (sine dato))

K. 56-15 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Verschiedene Grundsätze über die Erziehung von Frauen (s.d. (sine dato))

K. 56-16 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Auszüge und Kommentare über das Buch von General Kinsky über di... (s.d. (sine dato))

K. 56-17 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Instruktion für den Grafen Colloredo (1775.11)

K. 56-18 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Grundsätze für die Erziehung der Erzherzöge (1776.06)

K. 56-19 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Gedanken über Erziehungspläne (1776.02.14)

K. 56-20 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Gedanken über Erziehungspläne von Erzherzögen (1776-1777.05.21)

K. 56-21 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Gedanken über Erziehungspläne von Erzherzögen im Speziellen übe... (s.d. (sine dato))

K. 56-22 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Diverse Akten betreffend die Erziehung, Anweisungen an Graf Colloredo (1782)

K. 56-23 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Gedanken über die Erziehung von Erzherzog Franz (1782 (ca.))

K. 56-24 Erziehung der Kinder von Großherzog Leopold von Toskana: Darstellung der Erziehungszeit von Erzherzog Franz (-1784.06)

II. Nachlass Erzherzog Ludwig Salvator (1866 – 1915)

K. 1-1 Briefe der Mutter Großherzogin Maria Antonia von Toskana an ihren Sohn Ludwig Salvator: Fotografie Marie Antonie Neapolsko-sicilské, matky Ludvíka Salvátora, s. a.

K. 1-2-1 Briefe von Erzherzog Johann Nepomuk Salvator (Johann Orth) an seinen Bruder Erzherzog Ludwig Salvator: 2 dopisy Jana Nepomuka Toskánského (Orta) z roku 1879 bratru Ludvíku Salvátorovi o odkoupení brandýského panství Janem

K. 1-4-1 Schreiben und 1 Telegramm von August Ritter von Alber, Präsident der k.k. Seebehörde Triest: Dopisy a telegramy z let 1876 – 19133, předsedy rakouského námořního úřadu v Terstu, který se staral o pozemkové vlastnictví Ludvíka Salvátora v oblasti Muggie. San Rocco a Zindis, záležitosti Salvátorovy jachty a zařizoval pobyty Ludvíkovy matky při jejich cestách za synem do Terstu.

K. 4-4 Schreiben von Dr. Giovanni Peterlin an Erzherzog Ludwig Salvator (1877-1884), farář působící v Brandýse, který doprovázel Ludvíka Salvátora na jeho cestě do Benátek, později působil jako farář v Itálii v Polveraře u Padovy a udržoval po celá léta úzký korespondenční vztah s arcivévodou i Eugeniem Sforzou.

K. 5-4-1 Schreiben und Telegramm vom Studio des Bildhauers Antonio Tantardini an Erzherzog Ludwig Salvator, 33 dopisů a 2 telegramy z let 1877 – 1881 sochaře Antonia Tantardiniho z Milána a po jeho smrti Giuseppiny Tantardini a Carly Arlaty o projektu a provedení sousoší k poctě Vratislava Výborného a jeho přepravě na Miramar.

K. 10-2 Korrespondenz des Kammervorstehers Eugenio Sforza mit Erzherzog Ludwig Salvator (1877 (ca.)-1913). Velmi důležitá korespondence navazující na soubor dopisů uložených ve fondové části Ludvíka Salvátora Rodinného archivu toskánských Habsburků v Národním archivu v Praze, která tak pomůže zmapovat celý společný život obou protagonistů.

K. 10-4-1 Briefe von August Alber an Erzherzog Ludwig Salvator (1878-1881), inv. jednotka obsahuje 4 dopisy Augusta Albera, které tak doplňují soubor korespondence uložené pod inv. č. K. 1-4-1.

III. Deníky a notesy Ludvíka Salvátora z cest do Egypta a po severní Americe.

Tyto deníky, sice velmi špatně čitelné, ale obsahují velmi zajímavé kresby z Ludvíkových výprav, které až dosud nebyly nikde publikovány. Proto byly obrázky nafoceny a budou použity do fotopřílohy plánované Ludvíkovy biografie.

K. 10-5 Notizbuch von Erzherzog Ludwig Salvator über eine Reise in den Nahen Osten und nach Ägypten (s.d.), 1 deník

K. 10-6 Notizbücher von Erzherzog Ludwig Salvator über eine Reise nach Nordamerika (s.d.), 3 notesy

K. 10-7 Notizblöcke von Erzherzog Ludwig Salvator über eine Reise nach Nordamerika (Philadelphia, Los Angeles) (s.d.), 2 notesy

K. 10-8 Notizblöcke von Erzherzog Ludwig Salvator über eine Reise nach Nordamerika (s.d.), 2 notesy